

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dien et mon droit.

MAANDAG, 23 JANUARIJ.

Advertentien van Zes regels en daar beneden worden tegen 1.00 geplaatst; meer dan Zes regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelrecht betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 21 Januarij.

Ontwerp van Wet tot regeling van het Arabestuur.

IX.

De meeste der tot dus verre door ons bestreden artikelen behoeven slechts eene geringe wijziging te ondergaan, om voor ons aannemelijk te worden. Datgene, wat nog in strijd met de lofwaaardige door de Regering-zelve voornitgezette beginselen, daarin voor de regten der kerkelijke en bijzondere liefdadigheid kwetsends overgebleven is, behoeft slechts daaruit weggenomen te worden. — en dat te doen, behoeft de Regering slechts consequent te zijn aan zich zelve, — om, ten aanzien van de besproken artikelen, allen grond tot oppositie te doen wegvallen. De Regering bepaalt de wettelijke regeling tot die instellingen, welke in art. 2 sub a. en d. vermeld worden; zij wijzigt diavolgens art. 3; zij doet art. 7 vervallen; zij wijzigt het in art. 9 sub b. en c. gezegde terug; in art. 10, eerste regel, schrapt zij het woordke: „alle”, terwijl art. 12 evenzoo doorgehaald wordt; dan zal, behoudens eene kleine wijziging in art. 13 te brengen, het zoo gewichtige eerste hoofdstuk der wetsvoordragt op de ondersteuning van hen, die het door de Regering gehuldigde hoofdbeginsel der wet toegedaan zijn, staat kunnen maken. Na in t. breede onze aanmerkingen tegen hetgeen dit hoofdstuk, naar onze overtuiging, berispelijks en onaannemelijks bevat, in t. midden te hebben gebragt, achten wij het niet overtollig om met vrijmoedigheid te verklaren, op welke wijze aan onze bezwaren, reeds zou kunnen gedaan worden. — aan die bezwaren, welke door onze lezers als ernstig genoeg erkend zullen zijn ge worden, om hen met ons te doen instemmen. Het is, allen bij opheffing der bezwaren, het behandelde deel van het wetsontwerp in kwestie door de Katholieke kan goedgekeurd worden. Die het zou kunnen goedkeuren, zonder dat die geopperde bezwaren uit den weg waren geruimd, zou, naar onze meening, de heilige en onverruggbare rechten der kerkelijke en bijzondere liefdadigheid, reeds in gevaar brengen.

Wij willen straks, dat ons eene, niet onbetekenende, wijziging in art. 13, aan te brengen noodzakelijk toetsen. Dat artikel handelt over inzamelingen van gelden ten behoeve van instellingen van weldadigheid. Wij brengen lot aan de Regering, wegens de onbekrompenheid, waarmede dat art. ontworpen is. Openbare inzameling ten behoeve van instellingen van weldadigheid, bij wege van kollekte, inschrijvingen of op eenige andere wijze, heeft niet plaats dan nadat daarvan, minstens drie maal vier en twintig uren te voren, schriftelijk kennis zij gegeven aan het gemeentebestuur. Geene zoodanige inzameling mag plaats hebben ten behoeve van kerkelijke of bijzondere instellingen, die van hare inrigting en haar bestuur geene mededeeling hebben gedaan aan het gemeentebestuur. (Wij behoeven, na het boven gezegde, niet te herhalen, dat deze laatste bepaling, met art. 7, waarvan zij het corollarium is, onzes inziens, moet wegvallen.) Het gemeentebestuur kan de inzameling stuiten. Zoo het bestuur der betrokken instelling zich met die stuiting bezwaard acht, kan het de beslissing met des Konings inroepen. Van de toepassing van al die bepalingen zijn echter uitgezonderd „collecten in kerkgebouwen bij de uitoefening der openbare godsdienst, en die, voor instellingen eener kerkelijke gemeente, enkel aan de huizen van de ledematen der gemeente.” Wijziging op de laatste bepaling in diers voege, dat alle instellingen van kerkelijke en bijzondere liefdadigheid zich vrijelijk tot de ledematen der gemeente mogen vervoegen, tot welke de liefdadigheidsinstelling behoort, te wier behoeve geld wordt ingezameld, en het art. 13 zal geheel aannemelijk zijn geworden. Die wijziging echter is dringend noodig. Bleef zij achterwege, dan zouden wel ten behoeve der kerkelijke, maar niet ten behoeve van de bijzondere liefdadigheid gelden mogen ingezameld worden, zelfs niet bij geloofsgenooten, dan na daarvan kennis te hebben gegeven aan het gemeentebestuur, dat onverwijld de inzameling zou kunnen stuiten. Dan liep men gevaar van ook ten onzen de schandalen te beleven, waarvan thans S. Josse ten Noode, bij Brussel,

getuige is; de schandalen namelijk, van aanzienlijke vrouwen, op de bank der beschuldigen geplaatst te zien, omdat zij, als leden eener weldadige instelling, zonder toestemming van den Burgemeester, geld opgehaald hebben, ter leniging van de tegenwoordig zoo groote ellende. Voor zulke schandalen behoeft ons de Hemel, en daarom worde het besproken art. dan ook gewijzigd in den door ons bedoelden geest.

Op de redaktie van dit art. nog eene aanmerking. Het „enkel aan de huizen,” in de laatste alinea, ken dit niet tot verkeerde interpretatie aanleiding geven? Kan men toch ook niet bij wege bijv. van eene openbare aankondiging in eene kourant, zijne geloofsgenooten opwekken tot het schenken van bijdragen ten behoeve van de eene of andere kerkelijke of bijzondere liefdadigheidsinstelling? Of mag de daartoe strekkende uitnodiging „enkel aan de huizen” geschieden? Dit laatste kan de Regering niet bedoeld hebben.

Hiermede stappen wij van het eerste hoofdstuk der wetsvoordragt af, om thans tot het volgende hoofdstuk over te gaan.

Een onderwijzer verzoekt ons om een plaatsje voor de volgende regelen:

„Na de Maartsche buien, in t. geloei van den April-storm, las ik in den Tijd:

„Aan de sujetten van het uit te voeren treurspel ontbreken nog de schoolmannen... Om het toneelgezelschap te completeren zijn die er thans aan toegevoegd.

„Het weekblad van onderwijs en opvoeding de *Wekker*, van 5 Januarij, lijt voor mij nu, dat gebeurt wel meer; maar — dat ook een ander weekblad, zelfs in de laatste Maartsche buien, in t. geloei van den April-storm, las ik in den Tijd: „Aan de sujetten van het uit te voeren treurspel ontbreken nog de schoolmannen... Om het toneelgezelschap te completeren zijn die er thans aan toegevoegd.” Voor de elfde maal treedt de *Wekker* een jaargang in; voor de elfde maal hervat hij zijne wekelijksche omwandeling overtuigd als hij is, dat die omwandeling nog onmisbaar is in den toestand van schoolwezen en onderwijs. Het jaar 1853 blijft merkwaardig in de geschiedrollen van het vaderland. De *Wekker* houdt zich verre van alle staatkundige en kerkelijke polemiek zoolang de strijd niet op het veld van onderwijs en schoolwezen wordt overgebracht. En toch is dan ook in het oog van den *Wekker* het jaar 1853 hoogst belangrijk. Waarom? Omdat hij van dat eeuwige „laissez faire, ontslagen is? — Neen, dat is slechts ondergeschikt belang; maar dat ontzaggelijk protest, dat nationale gebou, dat in drie dagen opgetrokken, den Westertoren van Amsterdam naar de kroon stak — dat maakt het belangrijk. Met hart en ziel (hier verschijnen de sujetten op t. toneel en — met hart en ziel) verenigde hij zich, ofschoon zwijgende, met het nationaal protest tegen de taal van over-de-bergen over het vrije Nederland gevoerd. De *Wekker* zweeg omdat hij hoopte dat de Nederland honende allokutie door eene *Nederlandsche* (denk of lees protestantsche) regering zou worden afgewezen, even als in 1826 ten opzichte van eene Oostenrijksche Nota was geschied en dat alsdan de Natie met een verachtend zwijgen den hoon had afgewezen. Ja, dat zou interessant geweest zijn; maar dan hadden we toch die batterijen in de *Haarl. Courant*, en daarmede de fijne pennevruchten van die April-zangers moeten missen! De *Wekker* zweeg, omdat in het barnen der verontwaardiging stemmen werden gehoord, die in zijn oog dissonanten waren met den tegenwoordigen toestand des vaderlands en eischen deden, die met verkregen regten of toegestane regten in wederspraak stonden (hm, hm!!). Maar hij mag niet ontveinken (neen, dat mag niet, dat mag vooral niet) dat het hem smartelijk aandeed, dat bij die zijner landgenooten (bij ons, Katholieken!), te wier behoeve de Bisschoppelijke hiërarchie werd ingesteld, geen stem werd gehoord om (N. B.) het Nederland der drie laatste eeuwen tegen de pauselijke uitspraak te verdedigen. „Was het eerbied voor kerkelijke autoriteit, die de vaderlandsliefde deed zwijgen, of — wat erger zou zijn, was het uit gebrek aan vaderlandsliefde?” — Hier staat een vraagteken. Zou de *Wekker* een antwoord verlangen? — Oeh-neen. Maar is dat de taal van het orgaan der schoolmannen, die de gemengde school met kabels, touwen en dommekrachten willen ophijschen en rugsteunen? Is

dat de taal voegende aan dat „onmisbare” blad? Aan verlichte mannen, die ieders overtuiging eerbiedigen, en daarmede ook ieders regt! Die zich, ver boven vooroordeel verheven, nog verder boven hunne katholieke ambtgenooten verheffen, en, niet in bekwaamheid alléén, maar om hun algemeen christelijk standpunt zich bij uitnemendheid geschikt achten, om aan het hoofd eener gemengde school te staan? Want dit toch gaf de *Wekker* duidelijk te kennen tijdens de Appelternsche kwestie.

„Dit nationale protest, de *Wekker* heeft het met sympathie gezien, uit belangstelling voor de hoofdzak zijner rondwandeling. Na dit protest zal er wel geen gedachte meer zijn aan suprematie (neen, *Wekker*, dat's onmogelijk), al ware die ook in het brein van sommige (?) opgekomen.” Eindelijk zegt hij, zonder echter iets ten bewijze van zijne woorden aan te voeren, dat „eene suprematie van over-de-bergen in Nederland nitgevoerd doodelijk zou zijn voor alle vrije ontwikkeling des volks, voor het vrije onderwijs dat wij in Nederland nog hebben. Met die suprematie, wordt het onderwijs een middel in de hand eener heerschzuchtige geestelijkheid, welke organisatie en attributen ligchaam en geest beheerschen.” Heeft de *Wekker* dit soms in een nachtelijk visioen gezien en den invloed dier organisatie op zijne organen of vermogens reeds gevoeld? — De *Wekker*, dus besluit hij angstvallig, onthoudt zich van politieke beschouwingen. — Daar doet hij wel aan. Doch was het niet voorzigtiger, ook te zwijgen van de Katholieke Kerk, die hij innerlijk niet kent dan uit een „Marie Monk” of „Jozitten-spiegel,” en uiterlijk nooit beschouwt, dan door een kritiek van vooroordelen en vaststellingen?

Men leest in de *Amsterdamsche Courant*: „Naar men van eene welonderzichte zijde vernemen, heeft de algemeene commissie tot ondersteuning van behoeftigen te dezer stede, door de welwillende medewerking van heeren gekomiteerden in de verschillende buurten dezer stad, de voorbereidende maatregelen voor de uit te reiken bedeeeling volbragt. De opnemng van het getal behoeftigen in 49 buurten, heeft het cijfer van 18,033 zielen, die deel in de ontvangen liefdegiften zouden erlangen, doen kennen. — Voegt men hierbij de 55,306 personen, die door de verschillende diakonien en armbesturen bedeed, door tusschenkomst van deze, mede nit ingezamelde gelden zullen worden ondersteund, dan verkrijgt men het aanzienlijk cijfer van 73,339 personen, in wier buitengewone behoeften men wenst te voorzien. Voorzeker eene aansporing, te meer voor onze meervermogene stadgenooten, om de pogingen der algemeene commissie, welke zich, blijkens hier bovenstaand berigt voortdurend met de ontvangst van liefdegiften blijft belasten, krachtadig te ondersteunen.”

De graanoogst in de provincie Drenthe 1853 is zeer ongunstig uitgevallen, wat de rogge, het voornaamste produkt, aangaat, en heeft over het algemeen een derde minder bedragen dan in gewone jaren: alleen de opbrengst der boekweit was zeer voordeelig.

De winterrogge schijnt door den aanvankelijk rechten winter zich te sterk te hebben ontwikkeld; zij heeft zeer veel door den laat invallenden vorst geleden, ook was zij sterk met onkruid bezet; velen vreesden eerst een geheele mislukking van den oogst; gelukkig heeft zich dit niet bevestigd, doch over het algemeen is de opbrengst niet meer dan twee derden te schatten. De hoeveelheid stroo is gering, en bij het dorschen valt die van het koren nog af bij het geen men verwacht had. De opbrengst per bunder is niet wel op te geven, daar zij in verschillende streken zeer uiteen liep; men kan haar van 8 tot 16 mud stellen. De kwaliteit is zeer goed.

De zandboekweit is buitengewoon goed geslaagd; dit verblijdt vooral bij de gedeeltelijke mislukking van den roggeoogst. Wel heeft deze boekweit hier en daar door wind geleden, maar over het algemeen zal de opbrengst van 20 tot 30, op sommige plaatsen zelfs van 34 mud zijn. De veenboekweit, hoezeer iets minder, is echter ook zeer goed gelukt; de opbrengst per bunder is niet wel te berekenen. De berigten nopens den haver loopen uiteen; op sommige plaatsen schijnt dit gewas een ge-

voon, op andere een buitengewoon goed verbouw te hebben geleverd; over het algemeen was er veel stroo en kan men de opbrengst aan graan op 24 tot 30 mud per bunder stellen. Van de *garst* luiden de berichten mede zeer verschillend; uit sommige streken wordt gemeld, dat zij niet goed heeft willen groeijen; uit andere streken, dat zij buitengewoon wel is gelukt. In het algemeen was de oogst gunstig; de opbrengst van 20 tot 30 mud per bunder. Van, zoover bekend is, heeft in het naburig Hanover de graanbouw gelijke uitkomsten gehad als in Drenthe.

Aangaande den stand der rivieren is nog weinig verandering te melden.

Te Keulen stond de Rijn heden morgen ten 8 ure 4 vt. 1½ dm. en was dus slechts 2½ dm. sedert gisteren gedaald. Aldaar vertoonde zich geen ijs, doch zeer veel, dat 100 ft. te Coblenz. Boven St. Goar werd geen verandering bespeurd.

Op de Nederlandsche rivieren blijft het water vallende. Te Millingen was het heden morgen ten 5 ure 40 dm., te Huijzen ten 6 ure 36 dm., te Arnhem ten 8 ure 24 dm., en te Westervoort 25 dm. gevallen.

Te Arnhem en te Westervoort wordt het ijs nog te voet gepasseerd. Het Pannerdensch kanaal is thans open van den mond tot Peppelgraaf.

De Waal was gisteren eenigzins in beweging; heeft zij heden morgen weder vast, even als de Merwede en de Kijlen. Te Gorinchem teekende de peilschaal 3.22 el. 6½ N. p. Voor die stad is een open vak, ten gevolge der verschuiving van het ijs, die gisteren namiddag plaats vond.

De Maas was gisteren in beweging tot bij Sleenwijk. Te Megen, Oijen en Alem zijn open vakken. Het kanaal van St. Andries is weder met ijs bezet, dat vermoedelijk van de Maas daarin gedreven is. Bij Heusden, Wijk en Veer was het ijs den 19 drijvend.

Het ijs neemt ten gevolge van den telkens afgebroken doer, zoo weinig in sterkte af; dat gisteren de passage aan het Veer te Sleenwijk nog met schietschouwen plaats had. In het ijs voor Dordrecht vallen intusschen gedurig doorgangen.

Den 19den is het ijs op den IJssel te Wijhe losgegaan en doorgedreven. Zoo ook aan het Katerveer. Het heeft zich echter meer benedenwaarts weder gezet.

Betreffende het plan van een spoorweg van Harlingen naar Duitschland, waarvan reeds een gerucht geloopt heeft, leest men in den *Noord-Nederlander* het volgende:

Wij vernemen dat de heeren Moens en Lindeman te Harlingen, de Kamer van Koophandel en Fabrieken in Rensselaersdijk gesteld hebben van een gedetailleerd plan en teekening van een spoorweg van Harlingen op Rhine. De richting zou zijn van Harlingen over Leeuwarden naar Zwolle; van daar over de fabrieksteden Almelo en Enschede naar de Duitse stad Rhine, van waar de commerciële door de spoorwegen met de Oostzee, of reeds eerder met zijn al zeer gemakkelijk daar te stellen is. Van het naar Zwolle zou de richting bijna gelijk wezen met die van den straatweg.

De stad en de provincie Groningen zijn niet in het plan begrepen, waarschijnlijk om niet weder in contact te komen met het gouvernement van Hanover, dat bij de vorige aanvraag om concessie van den heer C. H. Balkema, om Noord- en Oostzee door spoorwegen te verbinden, niet wenschte mede te werken, uit vrees dat de handel van Embden zich te veel naar Harlingen zou verplaatsen.

Men leest in de *Nieuwe Rotterdamsche Courant*:

Wij zijn in staat gesteld mede te deelen den inhoud van een traktaat van handel en scheepvaart, tusschen de Dominikaansche republiek en Z. M. den Koning der Nederlanden gesloten. De inhoud is als volgt:

Er zal duurzame vriendschap bestaan tusschen Z. M. den Koning der Nederlanden en zijne opvolgers van de een zijde, en de Dominikaansche Republiek van de andere zijde.

Wederzijdsche vrijheid van handel in de Nederlanden en de staten van de Dominikaansche Republiek. De wederzijdsche onderdanen zullen vrij en veilig met hunne schepen en koopmanschappen in alle havens en plaatsen mogen varen en komen, waar hetzelfde aan andere vlaggen is toegestaan. Zij zullen zich in die plaatsen kunnen vestigen, huizen huren en bewonen, alsmede pakhuizen voor hunne koopmanschappen; in het algemeen zullen zij daar gelijke vrijheid en zekerheid genieten voor hunnen handel; echter zich moeten onderwerpen aan de wetten van het land.

Hetzelfde geldt voor de oorlog- en paketschepen, welke in bedoelde havens zullen mogen binnenkomen, verblijven en repareren, even als die van andere vreemde natien.

De Dominikaansche republiek evenwel geene wet hebbende, welke het verblijf enz. van vreemdelingen regelt, behoudt de vrijheid voor om die onderdanen van Z. M. den Koning, welke gevaarlijk voor de rust van den Staat zullen geacht worden, te mogen verwijderen.

Wat als voortaan aanbelangt, zullen de onderdanen van Z. M. den Koning zich moeten gedragen naar de bestaande wetten des lands, of naar die, welke later mogten worden uitgevaardigd.

De vrijheid van handel en scheepvaart is gelijkelijk aan de onderdanen van de Dominikaansche republiek in die havens van de bezittingen van Z. M. den Koning der Nederlanden, waar zulks aan andere vreemde mogendheden is of zal worden geschonken.

Men is overeengekomen dat de wederzijdsche contractanten elcander zullen behandelen op den voet der meest bevoorregte natien en alle voorregten, welke zij aan den handel en de scheepvaart van andere mogendheden hebben geschonken of zullen toestaan, ook aan elkander zullen verleenen. Mogten die voorregten verleend worden aan andere natien door eene compensatie van hunne zijde, alsdan zal zulks in gemeen overleg met de bedoelde partijen ook geregeld worden.

De Nederl. produkten zullen in de Dominikaansche republiek geen meer regten betalen dan die van andere natien; insgelijks zullen de voortbrengselen van de Dominikaansche republiek in het rijk der Nederlanden kunnen worden ingevoerd. Evenmin zal de uit- en invoer van artikelen in de Nederlanden of de Dominikaansche republiek kunnen belemmerd of verboden worden, wanneer hetzelfde niet gebeurt met dezelfde artikelen van alle andere vreemde natien.

In de havens van Nederland of van de Dominikaansche republiek zullen geene meer regten, loods of andere ongoeden berekend mogen worden dan de nationale schepen zelve betalen. Hetzelfde geldt voor schepen in avarij. Koopmanschappen, en verscheil van welken oorsprong met Nederlandsche schepen ingevoerd, zullen hetzelfde inkomend recht betalen, alsof ze door Dominikaansche schepen werden aangebragt. Hetzelfde geldt voor den uitvoer van artikelen met Dominikaansche schepen in Nederland en ook wederkeerig voor den uitvoer.

Overigens zullen dezelfde privilegien verleend worden welke de in- en uitvoer genieten bij nationale schepen.

Dezelfde voorregten worden, aan de Dominikaansche schepen of produkten in de overzeesche bezittingen van Z. M. den Koning der Nederlanden verleend. Evenzoo zullen de voortbrengselen van de overzeesche bezittingen der Nederlanden, alsmede van vreemden oorsprong, indirect uit Nederland in de Dominikaansche republiek aangevoerd aan geen hooger recht onderworpen zijn, dan ze zouden behoeven te betalen, wanneer ze direct uit het land van oorsprong werden ingevoerd.

Beide partijen zullen in de verschillende steden en plaatsen consuls of commerciële agenten kunnen vestigen, waar dit aan andere natien geoorloofd is.

Na het bekomen van hun exequatur zullen die consuls of agenten dezelfde voorregten genieten, die aan consuls of agenten van andere natien worden verleend.

De consuls of agenten zullen op den voet als die der meest bevoorregte natien behandeld worden, om assistentie te erlangen tot het gevangen nemen van deserterende schepelingen, zowel van oorlog- als koopvaardischepen.

Bij sterfgeval zonder erfgenamen of executeurs van een onderdaan van een der kontrakterende partijen, zal de konsul of commerciële agent der natie, waartoe de overledene behoorde, wanneer de wetten des lands zulks niet verbieden, daarvoor kunnen optreden, of kuratoren benoemen tot aanvaarding des boedels in het belang der erfgenamen of krediteuren.

Zij zullen ook, in geval van schipbreuk, de rechten kunnen doen gelden van de geïnteresseerden (naar de wetten des lands) en zooveel mogelijk zorgen voor schip of lading.

Alle regten en protektie om over hunne goederen te beschikken, bij testamentaire beschikking regtverkrigende te worden, vrijheid van godsdienst, zoowel in hunne huizen als openbare godsdienstigen gebouwen, of van kerkhoven, zijn aan de ingezetenen der beide landen op denzelfden voet als die der meest bevoorregte natien toegestaan.

De tegenwoordige overeenkomst is gesloten voor den tijd van zeven jaren, te rekenen van af de ratifikatie en zal gerekend worden door te gaan, wanneer niet een der partijen 12 maanden voor de expiratie van dezen termijn zijnen wensch tot opheffing zal hebben kenbaar gemaakt.

De partijen behouden zich echter voor deze kennisgeving te kunnen doen, bij het eindigen der 7 jaren, voor welken tijd het tegenwoordige traktaat gesloten is.

De ratifikatie van dit traktaat zal geschieden te Curaçao in den tijd van een jaar of vroeger.

(Men kan bij het bovenstaande nog voegen dat na de bekrachtiging van het traktaat door den Koning, de Nederlandsche schepen 1 8 per ton zullen betalen, in plaats van het tonnegeld van 1 8, hetwelk thans betaald wordt.)

BUITENLANDSCHE BERICHTEN.

FRANKRIJK.

PARIS, 20 Jan. Men blijft steeds een stellig weigend antwoord van den Russischen Keizer op de voorstellen der Weener konferentie te gemoet zien. In ver-

band met het gerucht dienaangaande, reeds uit Weene overgekomen, lijdt het bijna geen twijfel, of de Czaar zal, ten gevolge van de beweging der eskaders naar de Zwarte zee, zich tegen elke bemiddeling blijven verzetten.

Van de zijde van Rusland wordt beweerd dat het bezetten der vorstendommen en het binnenzeeilen van de Zwarte Zee, twee daden zijn, die zeer van elkander verschillen. De vorstendommen heeft men bezet, omdat Turkije zich had vergrepen aan de regten van Rusland, maar dat Frankrijk noch Engeland zich te beklagen hebben over een dergelijk vergriep van de zijde van Rusland.

Men verwacht dat er eerstdaags in de Spaansche konstitutie, door middel van een *coup d'état*, eenige wijzigingen zullen gebragt worden.

Men leest in de *Patrie*:

»Wij waren goed onderrigt toen we meenden het publiek te moeten waarschuwen tegen de verspreiding van geruchten, ten doel hebbende de publieke opinie aangaande den waren staat van zaken te misleiden. Al de dépêches, partikuliere brieven en bladen die wij van Engeland en Duitschland ontvangen, denken eenstemmig over de houding van den Czaar.

»Deze mogendheid schijnt voort te gaan op het beklagelijk pad, twelk hij heeft ingeslagen. Het is te vreezen, dat de Czaar in zijn verblindheid zelfs niet zal terugwijken voor de verantwoordelijkheid van den oorlog, dien de Westersche mogendheden in het belang der beschaving steeds getracht hebben, doch vruchteloos te vermijden. Het is thans meer dan ooit bewezen, dat slechts de halstarrige eerocht van den Czaar de eenigste oorzaak is van de groote gebeurtenissen, die zich toebeelden.

»Maar Frankrijk en Engeland vreezen voor die gebeurtenissen niet; door hunne gematigdheid en wijsheid verwierven ze zich de sympathieke eenzijdigheid van Duitschland; en hun energie zal in staat zijn het in zijn rust verstoord Europa spoedig tot een beslissend einde der verwikkelingen te brengen.

— In de dagbladen van Cincinnati vindt men eenige bijzonderheden betreffende de zamenscholing der Duitschers die het leven van den Apostolischen Nuntius, Mgr. Bedini belaagden, maar wier aanslagen krachtadig door de politie der stad zijn afgewend geworden. Men zal over de aanhangers tot den moord kunnen oordeelen door het volgende, aan een Duitsch dagblad van Cincinnati, den *Hochwächter* (vuurtoren), artikel ontleend, dat den dag voor het oproer het licht zag:

»Na Mgr. Bedini een moordenaar, een menschen-slagter, een Patagonische kannibaal, iemand die de tranen der armoede ten offer brengt, genoemd en gezegd te hebben, dat voor de plegtigheid van het Kerstfeest, de Kerk afschuwelijke bloedige geheimenissen bereidt; vervolgt de dagbladschrijver:

»Welken naam zal men ons geven, als de slagter van Boulogne gezonden wel huiswaarts keert en de levensvolle gesternde republiek, met ongedecrd lijf en met gebroken ledematen verlaat? Als dat gebeurt, men spreke dan niet meer van de magt der vrijheidsdenkbeelden ter verovering der wereld; dat men niet meer de waardigheid en den moed der menschen ten hemel verheft; houdt den mond dicht en slaat de oogen nêr! Het nageslacht zal uwe lafhartigheid bespuwen en voor u niets dan verachting en verguizing over hebben! Telkens als eene gelegenheid tot wraakkoeling zich aanbiedt moet men ze vast te grijpen en zich er van tot aan het uiterste bedienen. Elk mensch die reden tot wraakvoeding heeft, moet die zoodra mogelijk ten uitvoerbrengen. De zonen van Italië zijn onder ons te weinig in getal om den bloedgierigen Boulogneeschen dog, wegens zijne bloedige zwarte misdaden te straffen.

De Yankee is te druk met zijnen handel en zijn geld; de Yankee bezit noch gevoel noch beginselen; reken op den Yankee niet voor uwe wraak. Reken evenmin op de kinderen van het groote Eryn, op de onbeschaafde Ierlanders. Zij zijn opgevoed in onwetendheid en wildheid; hunne oogen zijn verblind; zij zijn niet in staat het kleed van een Priester te doorzien; zij zijn onbekwaam onder het kruis en den Rozenkrans het steenen hart, het hijena's hart te ontdekken! Gij Duitschers, zijt de uitverkorenen! De *Wahrheitsfreund* (Duitsch Katholiek dagblad van Cincinnati) is op het spoor gekomen, hij schijnt te vermoeden dat de moordenaar van Ugo Bassi en honderd drie en dertig patriotten, dat de met afschuw overladen Bedini, niet volkomen veilig onder ons is. Voorwaar, dat dagblad heeft geen ongelijk. Wij storen er ons waarachtig weinig aan, wat de *Wahrheitsfreund* Amerikaansche gastvrijheid heet! Wie is hij die onder menschen een tijger een hijena daldt? Bedini sluip hier rond, loerende wie hij kan verslinden. Hij denkt aan niets anders dan aan moord, aan den moord van geest en denkbeelden. Hij is onze gast niet: hij is een dief, hij is een verslindend dier dat de rust in dit land zoekt te verstoren. Hij die hem in Amerika de gastvrijheid verleent is de vijand der vrijheid. Dat is Bedini! Is er voor tijgers en hijenas een gastvrijdak in de gesternde republiek? Zijn er geen kogels dolken voor een monster, wiens gelijke nooit op aarde bestaan heeft? Het Katholiek dagblad heeft gelijk als het voor het leven van Bedini te Cincinnati heeft.

de bloedige nachdacht, die met de nacht van een
gevoelen artikelen zijn in de hand te nemen en
de slechte dagen van 1848 hebben ons iets dergelijks
niet gebracht. Maar ziedaar, wat de vrijheid der drukpers
in de Vereenigde Staten voortbrengt en vreemdelingen er
in overplanten. Want wij niet, de Amerikanen
hebben geen deel aan die schandelijkheden en de *Hoch*
Wachter erkent zelf: *Men kan voor onze wraak op de*
Yankees niet rekenen.

Het was de hoofdredakteur van dat blad, de heer Hau-
saurek, de hoofd der zamenstelling stond en de
vijfhonderdjarige oproerlingen ter plundering van het
aartsbisdom verblijf aanvoerde. Honderd politie-agen-
ten hebben hen op de vlugt gedreven na een bloedig ge-
vecht; en nu stellen zich de muiters als offers aan, be-
werende dat zij niet anders in den zin hadden, dan Mgr.
Bedini in beeldenis te hangen. Maar waartoe dan de *fak-
kels* die zij droegen; waartoe de vuurwapens waarmee zij
zich voorzien hadden; waartoe de aanhitsingen van het
godverlochenend dagblad, dat vraagt of er geen kogels geen
dolken zijn om het monster van de aarde die het bezoe-
delt te verdelen? Maar 't is de eeuwigdurende taktiek
der opstandelingen. Overwonnen zijn zij slagtofers,
overwinnende zijn zij helden.

DUITSCHLAND.
Wenen, 20 Jan. In brieven uit Odessa ontvangen
wordt gemeld, dat naar alle waarschijnlijkheid de Rus-
sische vloot van de Zwarte Zee voor Fransche en
Engelsche schepen zullen gesloten worden, en zulke ten-
gevolge van het binnenvoeren der eskaders in bovenge-
noemde zee.
Op verzoek van den Hospodar van Servie zou de Sul-
tan er in bewilligd hebben, om geen nieuwe firman af
te geven.

BERLIJN, 20 Jan. Het traktaat met Pruisen gesloten
om de Oude Oorlogshaven te vestigen is door
den Oldenburgschen landdag aangenomen.

In een der Bremer bladen leest men omtrent deze
onderneming van Pruisen het volgende:

De Jahde ligt ongeveer in het midden tusschen de
Elbe en de Dims, dus in het midden der ten deze bij-
zonder in aanmerking komende Noordzeekust, en van hier
uit kunnen de monden der Ems, der Wezer en der Elbe
beheerscht worden, zelfs door middel van kleinere oor-
logsvaartuigen, die de Wadden kunnen passeren. Terwijl
over het geheel de gesteldheid der Duitse Noordzeekust
welke inderdaad te veel heeft voor den aanleg van
oorlogshavens niet gunstig is, heeft de natuur der Jahde
beter daartoe voorbereid. Deze is over hare geheele leng-
te en alle zijde voor schepen van elke diepgang bevaar-
baar; want hare diepte bedraagt van zee af tot aan de
voor eene oorlogshaven bestemde plaats bij Heppens over-
al bij den laagsten waterstand 31 voet; in de diepste stroom-
geul 11 1/2 tot 12 voet; in de diepte bij gewonen vloed
nog met 11 1/2 tot 12 voet vermeerderd wordt. In den eigen-
lijken Jahde-zeeboezem, die omtrents het nauwste punt
tusschen Heppens en Eckwarden in 1838 tot 11 1/2 voet
vaste zandbeddingen afgezondene armen in twee gedeel-
ten omleggende landen het overvloedige water bij laag getide
door middel van zylen of sluisen ontfangen.

Daar voor het overige geen water van eenig belang
in de Jahde nitloopt, heeft men er geen anderen stroom,
dan die door de wisseling der getijden ontstaat. In de
hoofdrigting van dezen stroom viert het water nooit vast-
toe, en het ijs dat zich op de ondiepten vormt, verdwijnt
bij invallenden door weder zeer spoedig. Uit een militair
oogpunt is de ligging van den Jahde boezem ongetwijfeld
de gunstigste aan de Noordzeekust, aangezien de toegang
door batterijen op de uitspringende punten der kust voor-
zeer geheel belet kan worden. De geschiktheid van deze
plaats is dan ook reeds lang en van verschillende kanten
erkend. Tijdens het Fransche continentale stelsel, lagen
veeltijds Engelsche fregatten en briken in de Jahde,
en toen het Napoleontische keizerrijk zich tot aan de
Oostzee uitstrekte, werd, bij het onder de leiding der
aanvoers van Winter en Verhuell ingestelde onderzoek
van de Noordzeekust, de Jahde voor den aanleg van
eene oorlogshaven bij voorkeur geschikt bevonden. Reeds
was met de uitvoering van het plan door het opwerpen
van schansen bij Heppens en Eckwarden, en door het
afbakken van een kanaal van den mond der Eems naar
de Jahde, een begin gemaakt, toen de val van Napoleon
de verdere uitvoering verijdelde.

Men schrijft uit Potsdam, dd. 7 Januarij:

Laatsteleden Zondag, tegen vier ure des namiddags,
wende een vreemdeling, die de stad had bezocht op
denzelfden avond, weer wilde vertrekken, zich tot den
klokkelouder van de Frederikskerk, om ze te bezichtigen,
want, gelijk men weet, ze is eene der fraaiste Luther-
sche kerken van Oost-Pruisen en bevat vele merkwaar-
dige schilderijen en andere kunstvoorwerpen.

De klokkelouder geleidde den vreemdeling de kerk
binnen. Nauwelijks hadden zij den drempel overschre-
den, of zij hoorden een zwak gekerm, dat van het koor
scheen te komen; zij ijlden toe en zagen aan het groot
marmeren kruis, nevens het Christusbeeld een reeds ziel-

togenden jongeling met een strop om den hals hangen.
De vreemdeling en klokkelouder haasteden zich hem
los te maken en deden een geneesheer roepen, die dadelijk
den ongelukkige al de hulp toebrengt, welke zijn toestand
vorderde. Hij kwam tot zijn bewustzijn en werd naar
het gasthuis vervoerd. Op de hem gedane vragen, ant-
woordde hij met afgebrokene woorden, en met moeite
verhaalde hij het volgende: »Zijn zaligheid hier namaals
willende verzekeren, zeide hij, had hij sinds lang het
voornemen opgevat als Jezus Christus te sterven; meermalen
was hij op het punt geweest zijn opzet te volbrengen,
maar steeds had hem de moed ontbroken. Eindelijk, na
een vruchteloos inwendigen strijd tegen zijne booze
neiging had hij zijn opzet uitgevoerd. Hij verklaarde tot
de sekte der oude of Lutherse pietisten te behooren.
Een kwartier uurs na dit verhaald te hebben, gaf hij
den laatsten snik.

Men zegt dat de jongeling tot den fatsoenlijken ar-
beidersstand te Berlijn behoort. Hij is een nieuw offer der
buitensporige godsdienstige denkbeelden van de pietisten,
die ongelukkig bereids zoo velen ongelukkig hebben ge-
maakt.

Een onderzoek is ingesteld, om te ontdekken wie der
beambten van de Frederikskerk deze gesloten heeft na de
Zondagsdienst, zonder hetoorlijk te hebben onderzocht
of nog iemand zich er in bevond.

Van het Badensche bovenland, 14 Jan. Ambman Mets-
ger te Staufen, houdt in zijn distrikt gemeentevergade-
ringen, waarbij de landlieden op boete van 30 kr. ver-
schijnen moeten. De volkredevoeringen die tijdens de om-
wenteling gehoord werden, de oude woorden en figuren
vorden nu scherts aangevend. Ohndanks dat de moed die
de heer Metzger zich geeft komen de pietisten tegenover
den Kerk niet tot stand. Ook andere ambtenaren geven zich
daaraan, doch met even weinig vrucht over. In allen
gevallen blijkt het dat dergelijke aanhitsingen van het volk
evenwel nuttig voor het wereldlijk als kerkelijk gezag is.
Daarbij komt dat het ministerie der geestelijken bevoegd
is door den aartsbischof aangestelde dekenen niet te ge-
leiden, maar naar de afgezette gehoorzaam te zijn. Aan
den post worden de brieven aan de aartsbischoflijke gees-
telijken gezonden. De nieuw benoemde dekenen zijn
aan bijzondere maatregelen onderworpen. De aartsbischof
het vertrek van den kerkraad afdraken gevonden. Exempl-
van het vlugschrift »Katholiken weest op uwe Noed«
zegt men, dat hij opzettelijk zijn gelegd om de
grieken kerkvoogd alle kracht te ontnemen en op z'n
geestelijkheid een naam 1838, 1839, 1840, 1841, 1842, 1843, 1844, 1845, 1846, 1847, 1848, 1849, 1850, 1851, 1852, 1853, 1854, 1855, 1856, 1857, 1858, 1859, 1860, 1861, 1862, 1863, 1864, 1865, 1866, 1867, 1868, 1869, 1870, 1871, 1872, 1873, 1874, 1875, 1876, 1877, 1878, 1879, 1880, 1881, 1882, 1883, 1884, 1885, 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1899, 1900, 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911, 1912, 1913, 1914, 1915, 1916, 1917, 1918, 1919, 1920, 1921, 1922, 1923, 1924, 1925, 1926, 1927, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938, 1939, 1940, 1941, 1942, 1943, 1944, 1945, 1946, 1947, 1948, 1949, 1950, 1951, 1952, 1953, 1954, 1955, 1956, 1957, 1958, 1959, 1960, 1961, 1962, 1963, 1964, 1965, 1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1972, 1973, 1974, 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 2680, 2681, 2682, 2683, 2684, 2685, 2686, 2687, 2688, 2689, 2690, 2691, 2692, 2693, 2694, 2695, 2696, 2697, 2698, 2699, 2700, 2701, 2702, 2703, 2704, 2705, 2706, 2707, 2708, 2709, 2710, 2711, 2712, 2713, 2714, 2715, 2716, 2717, 2718, 2719, 2720, 2721, 2722, 2723, 2724, 2725, 2726, 2727, 2728, 2729, 2730, 2731, 2732, 2733, 2734, 2735, 2736, 2737, 2738, 2739, 2740, 2741, 2742, 2743, 2744, 2745, 2746, 2747, 2748, 2749, 2750, 2751, 2752, 2753, 2754, 2755, 2756, 2757, 2758, 2759, 2760, 2761, 2762, 2763, 2764, 2765, 2766, 2767, 2768, 2769, 2770, 2771, 2772, 2773, 2774, 2775, 2776, 2777, 2778, 2779, 2780, 2781, 2782, 2783, 2784, 2785, 2786, 2787, 2788, 2789, 2790, 2791, 2792, 2793, 2794, 2795, 2796, 2797, 2798, 2799, 2800, 2801, 2802, 2803, 2804, 2805, 2806, 2807, 2808, 2809, 2810, 2811, 2812, 2813, 2814, 2815, 2816, 2817, 2818, 2819, 2820, 2821, 2822, 2823, 2824, 2825, 2826, 2827, 2828, 2829, 2830, 2831, 2832, 2833, 2834, 2835, 2836, 2837, 2838, 2839, 2840, 2841, 2842, 2843, 2844, 2845, 2846, 2847, 2848, 2849, 2850, 2851, 2852, 2853, 2854, 2855, 2856, 2857, 2858, 2859, 2860, 2861, 2862, 2863, 2864, 2865, 2866, 2867, 2868, 2869, 2870, 2871, 2872, 2873, 2874, 2875, 2876, 2877, 2878, 2879, 2880, 2881, 2882, 2883, 2884, 2885, 2886, 2887, 2888, 2889, 2890, 2891, 2892, 2893, 2894, 2895, 2896, 2897, 2898, 2899, 2900, 2901, 2902, 2903, 2904, 2905, 2906, 2907, 2908, 2909, 2910, 2911, 2912, 2913, 2914, 2915, 2916, 2917, 2918, 2919, 2920, 2921, 2922, 2923, 2924, 2925, 2926, 2927, 2928, 2929, 2930, 2931, 2932, 2933, 2934, 2935, 2936, 2937, 2938, 2939, 2940, 2941, 2942, 2943, 2944, 2945, 2946, 2947, 2948, 2949, 2950, 2951, 2952, 2953, 2954, 2955, 2956, 2957, 2958, 2959, 2960, 2961, 2962, 2963, 2964, 2965, 2966, 2967, 2968, 2969, 2970, 2971, 2972, 2973, 2974, 2975, 2976, 2977, 2978, 2979, 2980, 2981, 2982, 2983, 2984, 2985, 2986, 2987, 2988, 2989, 2990, 2991, 2992, 2993, 2994, 2995, 2996, 2997, 2998, 2999, 3000, 3001, 3002, 3003, 3004, 3005, 3006, 3007, 3008, 3009, 3010, 3011, 3012, 3013, 3014, 3015, 3016, 3017, 3018, 3019, 3020, 3021, 3022, 3023, 3024, 3025, 3026, 3027, 3028, 3029, 3030, 3031, 3032, 3033, 3034, 3035, 3036, 3037, 3038, 3039, 3040, 3041, 3042, 3043, 3044, 3045, 3046, 3047, 3048, 3049, 3050, 3051, 3052, 3053, 3054, 3055, 3056, 3057, 3058, 3059, 3060, 3061, 3062, 3063, 3064, 3065, 3066, 3067, 3068, 3069, 3070, 3071, 3072, 3073, 3074, 3075, 3076, 3077, 3078, 3079, 3080, 3081, 3082, 3083, 3084, 3085, 3086, 3087, 3088, 3089, 3090, 3091, 3092, 3093, 3094, 3095, 3096, 3097, 3098, 3099, 3100, 3101, 3102, 3103, 3104, 3105, 3106, 3107, 3108, 3109, 3110, 3111, 3112, 3113, 3114, 3115, 3116, 3117, 3118, 3119, 3120, 3121, 3122, 3123, 3124, 3125, 3126, 3127, 3128, 3129, 3130, 3131, 3132, 3133, 3134, 3135, 3136, 3137, 3138, 3139, 3140, 3141, 3142, 3143, 3144, 3145, 3146, 3147, 3148, 3149, 3150, 3151, 3152, 3153, 3154, 3155, 3156, 3157, 3158, 3159, 3160, 3161, 3162, 3163, 3164, 3165, 3166, 3167, 3168, 3169, 3170, 3171, 3172, 3173, 3174, 3175, 3176, 3177, 3178, 3179, 3180, 3181, 3182, 3183, 3184, 3185, 3186, 3187, 3188, 3189, 3190, 3191, 3192, 3193, 3194, 3195, 3196, 3197, 3198, 3199, 3200, 3201, 3202, 3203, 3204, 3205, 3206, 3207, 3208, 3209, 3210, 3211, 3212, 3213, 3214, 3215, 3216, 3217, 3218, 3219, 3220, 3221, 3222, 3223, 3224, 3225, 3226, 3227, 3228, 3229, 3230, 3231, 3232, 3233, 3234, 3235, 3236, 3237, 3238, 3239, 3240, 3241, 3242, 3243, 3244, 3245, 3246, 3247, 3248, 3249, 3250, 3251, 3252, 3253, 3254, 3255, 3256, 3257, 3258, 3259, 3260, 3261, 3262, 3263, 3264, 3265, 3266, 3267, 3268, 3269, 3270, 3271, 3272, 3273, 3274, 3275, 3276, 3277, 3278, 3279, 3280, 3281, 3282, 3283, 3284, 3285, 3286, 3287, 3288, 3289, 3290, 3291, 3292, 3293, 3294, 3295, 3296, 3297, 3298, 3299, 3300, 3301, 3302, 3303, 3304, 3305, 3306, 3307, 3308, 3309, 3310, 3311, 3312, 3313, 3314, 3315, 3316, 3317, 3318, 3319, 3320, 3321, 3322, 3323, 3324, 3325, 3326, 3327, 3328, 3329, 3330, 3331, 3332, 3333, 3334, 3335, 3336, 3337, 3338, 3339, 3340, 3341, 3342, 3343, 3344, 3345, 3346, 3347, 3348, 3349, 3350, 3351, 3352, 3353, 3354, 3355, 3356, 3357, 3358, 3359, 3360, 3361, 3362, 3363, 3364, 3365, 3366, 3367, 3368, 3369, 3370, 3371, 3372, 3373, 3374, 3375, 3376, 3377, 3378, 3379, 3380, 3381, 3382, 3383, 3384, 3385, 3386, 3387, 3388, 3389, 3390, 3391, 3392, 3393, 3394, 3395, 3396, 3397, 3398, 3399, 3400, 3401, 3402, 3403, 3404, 3405, 3406, 3407, 3408, 3409, 3410, 3411, 3412, 3413, 3414, 3415, 3416, 3417, 3418, 3419, 3420, 3421, 3422, 3423

16 Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUIZEN, Drukker en Uitgever.